

da je naša jadranska magistrala građena za maksimalnu brzinu od 60 kilometara (tko brže vozi, riskira i neposredno ugrožuje sebe i druge), a u isto vrijeme slušali za svećeničkim stolovima, kako je brzina od 80 kilometara na autostradama normalna: ne samo jedino ekonomična, nego i potrebna (radi suvozača). I valja uopće posjedovanje motornih vozila uvjetovati dopuštenjem crkvene vlasti na temelju ozbiljne motivirane peticije. Mnogi misle, da bi danas, kad na sve strane ima javnih vozila, trebalo svećenicima u pastvi dopustiti samo male motore (mopede) za poslugu u pastvi (po župi i po neposrednoj okolini), a velike (brze) motore i automobile osim, eventualno, onih najjeftinijih i popularnih samo iznimno i iz posebnih razloga. A to ne samo u interesu čuvanja zdravlja i života, nego i u duhu kršćanske i svećeničke skromnosti i ozbiljnosti. Luksus i gospodovanje (i za mali auto valja utrošiti najmanje dva milijuna, a za njegovo godišnje održavanje opet blizu pola milijuna) nije za svećenika, a vrijeme, što bi ga proveo u vožanju i u manipuliranju s autom, može svećenik, bez sumnje, i mnogo korisnije upotrijebiti. U eventualnom pravilniku trebalo bi, dakako, predvidjeti, i koga svećenici - motoristi smiju, a koga ne smiju uzimati sa sobom u vozilo ili na vozilo. U Italiji se, pričaju, na tom vrlo rigorozno insistira. I s pravom, sigurno. Disciplina i zakon valja da priteku u pomoć našoj svećeničkoj razboritosti i dobroj volji. Crkva nije nikada puno vjerovala u mudrost samoodgovornosti i samoodgoja.

Uostalom, to je stvar mjerodavnih. Nama je u ovom članku bilo prvotno do toga, da upozorimo na problem i na njegove glavne načelne aspekte!

Č.

BLAGI PASTIRSKI LIK

Kao u čarobnoj zemlji osjeća se čovjek na terenu, na kojem djeluje uzoran duhovni pastir. Tako se osjećah i ja u župi svećenika x. y., gdje sam nedavno bio već po četvrti put.

Blag i dobar svima

Bilo je još samo malo vremena do početka crkvene funkcije, i to sam vrijeme prosjedio u župskoj kancelariji, a tako i iza crkvene funkcije do večere, te do odlaska na vlak kući. I tako sam imao priliku, da vidim način njegova ophođenja s ministrantima, vjeronaučnom djecom, pjevačicama, zaručničkim parovima, čč. sestrama i drugim vjernicima. Prema svima je bio dostojanstveno ljubezan, stalno blag i nasmijan, te očinski ustrpljiv. Tako i u sakristiji i crkvi, pod sv. Misom i u oglasima. Da je takav i u ispovijedaonici, zaključio sam po tome, što su vjernici navalili prema njegovoj ispovijedaonici, čim je došao da i on ispovijeda, iako je u župi već oko 20 godina, pa bi čovjek očekivao baš protivno. Naumice sam ga upitao, kakav je prema svom subsidiaru. Stari smo znanci, pa sam si mogao to pitanje priuštiti. »Nikad ne tjeram mak na konac, što je teže, izvršim sam. Nisam pretežak.« I prije tih odgovora, mislio sam, da je tako. A neke sam stvari i na svoje oči vidio.

Ljubezna je prema svima i njegova sestra, starija žena, udovica, majka jednog svećenika (a i ujak joj je svećenik), koja svom bratu vodi kućanstvo. Tu za vjernike nije problem doći u kuhinju i sjesti za sto, da se malo ugriješ.

A zanimljiva je stvar — očita i iz povijesti i iz sadašnjice, — da su baš takvi blagi pastirski likovi redovito i junaci, kadgod to zatreba. Neumoljivo naglašuju Božja načela i privatno u ispovijedaonici i javno sa propovijedaonice, prigodom zaručničke pouke, pa i vis-a-vis ljudi, koji mogu nauditi. Mene to nimalo ne začuđuje; isti je inspirator u oba slučaja: Bog, Duh Sveti. On nastupa stalno prema svećeniku ustrpljivo, blago, očinski i traži, da takav isti postupak primijeni i svećenik u svom ponašanju prema drugima. Ali traži Duh Sveti od svećenika i to, da ne propovijeda ljudska, zemaljska načela, nego načela vječna, Božja. Ni jedno ni drugo nije uvijek baš lako. Pa, kad smo čvrsto odlučili da slušamo Duha Svetoga u jednoj stvari, slušat ćemo ga i u drugoj.

Taj naš svećenik, na pr., uvijek s veseljem primi svoje vjernike, kad ga dođu zvati bolesniku, pa i po noći. Da im bude lakše dozvati ga, on ne stanuje na I. katu, već u prizemlju župske kuće. Ali, ako pri zaručničkom ispitu sazna, da u braku kane slijediti poganska načela, otvoreno im stavlja na znanje, da ih onda ne će vjenčati, i ustrpljivo ih nastoji disponirati za kršćansko shvaćanje ženidbe.

Na svakom je području odlikaš. Dobar propovjednik, revan vjeroučitelj, uz veće blagdane organizator crkvene priredbe, apostol dobre štampe, a i pisac. Dobar će i revan svećenik uvijek nešto naći, da rekne svojoj braći, i željeti, da ga i drugi slijede u onom, što je dobro.

Doktor je i kompozitor, a ipak skroz jednostavan. I ministrirat će bratu svećeniku, i doći pred njega na malo podalji kolodvor, i najpripravnije mu staviti na dispoziciju svoja pastoralna iskustva. A svojih misli ne nameće drugima, u raspravljanju nije silovit, tako da sugovorniku prisjedne svaki razgovor i da nastoji što prije otići, nego nastupa uvijek kao brat s bratom, spreman da bez uzrujavanja čuje i protivno mišljenje, pripravan i na eventualnu korekturu svojih misli.

To bi trebalo da bude normalna pojava

Sam se sebi smijem, dok ovo pišem. Naglašujem tu stvar kao nešto iznimno, a ipak bi to kod nas morala biti po sebi razumljiva, normalna pojava. I u odnosu svećenika među sobom, i u postupku svećenika prema vjernicima.

Smiješno je, kad je stariji svećenik tako raspoložen, kao da sve zna, kao da ne može ništa nova, pametna i dobra čuti iz ustiju mlađega kolege. I od neškolorovana čovjeka možemo štošta naučiti, a kamoli ne od čovjeka školovana, od svoga kolege. Ovaj valjda ima također zaokruženu naobrazbu; a jer je nauke završio 10-20-30 godina iza mene, čuo je štošta, što ja ne znam, a na razne suvremene pojave gleda mirnije, pa zato i zdravije, negoli mi stariji. I redovito će se u njima snaći bolje od nas.

Mlađi: ne prepotentni!

Ali je još smješnije, kad mlađi, koji u mnogim stvarima uopće nemaju vlastitog iskustva, hoće da dociraju čestite starije svećenike, kako je bilo onda, kad su se oni još nalazili inter entia possibilia ili pak, u najbolju ruku, među posve nezrelom djecom. I oni, eto, bolje poznavaju te prilike, negoli njihove starije kolege, koji su u tim prilikama živjeli i bili im, dapače, kao javni radnici, bar jednim

dijelkom, i stvaraoci. I onda prepotentno ponavljaju čisto generalne, a neistinite tvrdnje o svećenicima toga sebi nepoznata vremena onako, kako su ih nekritički pročitali u kakvoj tendencioznoj pisanoj knjizi ili čuli od kakva sebi jednako neiskusna čovjeka, koji voli generalizirati i manje mu je stalo do objektivne historijske istine, pa ne da ni otvoriti usta protivniku u raspravljanju, kad ovaj hoće da postavi kakvu čisto konkretnu tvrdnju o kleru svog vremena ili da iznese kakvu konkretnu činjenicu o sebi i o svom djelovanju u svrhu samoobrane protiv napadaja.

Neobična Biskupova gesta

Nije tomu tako davno, kako se je jedan od naših biskupa obratio na svoje svećenike s molbom, da mu odgovore na niz važnih pitanja. Jedno je od tih pitanja bilo, da li mu imaju što prigovoriti i da li mu imaju što sugerirati. Jedna je od najvažnijih, ali i najtežih stvari u redovničkom životu ispravan odnos podložnika prema poglavaru. Taj treba da je u prvom redu obilježen poniznošću i poslušnošću. Pa ipak redovničke Ustanove predviđaju i tu svetu slobodu podložnika, da svom poglavaru stave dobronamjerne prigovore, primjedbe i savjete. Uz kanonizaciju bivšega kardinala vodi se posebna istraga o tome, da li je Papi uvijek otvoreno kazivao svoje mišljenje. Često se zaboravlja, da je jedna od najvećih evanđeoskih odlika kršćanina — istinoljublje.

Nismo navikli na geste, kakvu je učinio maloprije spomenuti revni biskup, ali su Božji velikani i u prijašnja i u naša vremena svojim postupkom uvijek, bar indirektno, priznavali pravo i svećenika i vjernika na opravdane prigovore i na dobronamjerne primjedbe i savjete. I druge stvari, spomenute u prijašnjem poglavlju, mogu nekome izgledati neobične. Ne će im se međutim čuditi onaj koji pozna crkvu povijest, koji čita živote svetaca, koji se zna udubiti u razmišljanju o svrsi Crkve Kristova djela i svjestan je, da smo mi svi skupa ništa pred Bogom i Kristom i da ćemo svi zajedno biti od njega suđeni, u isto vrijeme i na istome mjestu, a ne odijeljeni jedni od drugih, u svom podložništvu Njemu posve jednaki, dapače s mnogo većom odgovornošću oni, koji su imali čast i vlast, od onih, koji ih nisu imali.

Pape predvode

Te su se misli u naše dane nezapamćenom brzinom i lucidnošću čisto probile u Crkvu, pa smo kao plod toga doživjeli geste javnog i čistog djetinjeg demonstriranja poniznosti na nosiocima vrhovne vlasti Ivanu XXIII. i Pavlu VI. To su tako velike stvari, da će povjesničari među ostalim sigurno i njih nazvati signa temporis za ovaj nezapamćeni, i praktički i teoretski, otpad od Boga. Posve je sigurno, da su te geste manifestacije djelovanja Duha Svetoga u Kristovoj Crkvi, rezervirana baš za ove dane. Ali je moje najčvršće uvjerenje, da su i plod posredovanja Bl. Dj. Marije, u vezi s njezinim ukazivanjem i objavama u Fatimi, dakle i plod štovanja Srca Isusova i Srca Marijina, prvih petaka i prvih subota, silnog razmaha moljenja krunice i djela zadovoljštine.

Pa, kako da se ondai mi obični svećenici, važni doduše, ali ipak mali kotačići u grandioznom mehanizmu sv. Crkve, ne damo naštimati tim općim raspoloženjem u Crkvi, tim duhom, što joj ga je tako intezivno udahnuo Duh Sveti baš u ove naše dane — duhom

poniznosti i duhom ljubavi. Hoćemo li ustrajno zračiti bratstvom i očinstvom i prema svećenicima i prema vjernicima, bit će našoj ljubavi sigurno potrebna i potpora poniznosti.

Ljubav je najprivlačljivija

Nedavno sam prisustvovao jednoj imendanskoj zdravici. Govornik, naš obični svećenik, rekao je, podvlačeći najsimpatičniju crtu na svečaru: »Ipak je ljubav najprivlačnija i najdragocjenija stvar na čovjeku.« A ja dodajem: Ako su u svim stoljećima brali silne uspjehe neustrašivi propovjednici-proroci, tih uspjeha ne bi nikad bilo, da nisu uz silnu revnost za slavu Božju posjedovali i besprimjernu — djelotvornu i herojski požrtvovnu — ljubav prema tim svojim slušateljima, čije su grijehе nemilice šibali.

Još mi se jedna stvar u tom župskom stanu neobično svidjela. Sestra se svome bratu nimalo ne mijēša u njegove crkvene poslove. Uza svu svoju divnu pastirsku blagost, uspjelo mu je, eto, da je u toj stvari ispravno orijentira. Ali je ipak mnogo vjerovatnije, da joj nije ni morao ništa govoriti, već da ona sama osjeća tu stvar kao zahtjev finoće. I brat svećenik i njegova sestra baštinili su zajednički od svojih roditelja otmjenost srca, a sve drugo je onda razumljiva posljedica toga čvrstog temelja.

Župnikom ne smije gospodariti rodbina

Ne ističem tu stvar samo tako slučajno. Nisam se samo jednomput u životu susreo i s takvim prilikama, gdje su u mnogim stvarima župe, župnika i kapelana diktirali župnikovi roditelji, braća, sestre, nećaci i nećakinje. Pa i obična kuharica zna, na pr., katkada biti, u kućnoj župskoj hijerarhiji, ispred kapelana, pa i čestitog starijeg svećenika, koji je tu na ispomaganju. Da je kuharica i rođena majka, to ne smije da bude; to je nezdrava pojava, koja sramoti Krista i Crkvu, a ozbilja svećenika s pravom revoltira. I zna se dešavati, da je župnička kuhinja kuhaona župskih tračeva i da se u njoj zna baš najviše intrigirati protiv dobronamjernog i puna revnosti, ali i otvorenog, istinoljubiva i časna kapelana, subsidi-jara ili kakva umirovljena svećenika. A župnik to mirno gleda, dapače i sudjeluje ili bar šutke podnosi, mjesto da toj sramoti naj-enrgičnije stane na put. Takve se nezdrave pojave uvijek smrt za zdrave odnose između svećenika i vjernika, ali i za bratsko ras-položenje među svećenicima. I suše, poput onog strašnog vjetra pālca, koji zna ljeti proći preko naših usjeva, zdrave sokove duhovnog organizma župske zajednice i jedinstveno ne daju ni da se spusti s Neba ona tako važna i za uspjeh neophodna potrebna rosa Božjeg blagoslova, što ju je nebeski Vrtnar htio da pošalje župniku i njegovim vjernicima.

F. K.